

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Agenda Ecclesiae Paderbornensis

Dietrich <Paderborn, Bischof>

Paderbornae, 1602

Instructio de Sacramento Eucharistiae.

urn:nbn:de:gbv:23-drucke/s-483a-2f-helmst3

EVCHARISTIA.
INSTRVCTIO DE
SACRAMENTO EV-
charistia.

Maiestas, & dignitas huius Sacramenti, quod inter omnia maximum est, declaratur varijs nominibus. Dicitur enim **Eucharistia**, quia dum hoc Sacramentum celebratur, gratiæ pro maximo hoc dono, & pro cæteris beneficijs redemptionis nostræ, Deo aguntur: vel quia Christum Dominum fontem omnis gratiæ continet. Dicitur **Sacrificium** & **hostia**, quia Christus hostia vera salutis nostræ in eo offertur Patri cœlesti. Dicitur **Communio**, & græce **κοινωνία**, quia hoc Sacramentum nos Christo copulat, nosq; inter nos & cum Sanctis in eodem Christo tanquam capite membra vnius corporis coniungit. **Viaticum** dicitur, quo in huius vitæ peregrinatione sustentamur & hinc migrantes confortamur, & recreamur. Vocatur etiam **Cæna**, quia in nouissima illa cæna à Christo fuit institutum. **Appellatur etiam per Antonomasiam Sacramentum.**

M A T E R I A.

Materia huius Sacramenti duplex est: vna panis triticeus, integer, & incorruptus & azymus, id est, non fermentatus. Altera materia est vinum ex vitis fructu expressum, non corruptum, cui modicum aquæ propter multas causas admisceetur.

FORMA

FORMA HACTENVS IN ECCLESIA

vfitata, & ex sacris literis desumpta.

Forma consecrationis panis: Hoc est enim Corpus meum: Sanguinis verò: Hic est enim calix Sanguinis mei, noui & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

EFFECTVS.

I.
Adeptio gloriæ. Qui enim manducat hunc panem viuet in æternum.

II.
Collatio gratiæ, quia effectus quos passio Christi fecit in mundo, hoc Sacramentum, in quo Christus continetur, efficit in homine.

III.
Remissio peccatorum.

IIII.
Præseruatio à peccatis futuris.

V.
Remissio pœnæ debitæ pro peccatis.

VI.
Et in vniuersum quicquid panis & vinum efficiunt in corpore, id spiritualiter hoc cibo & potu cœlesti efficitur in anima dignè & piè sumentis.

MINISTER HVIVS SACRAMENTI.

¶ **M**inister consecrandi & offerendi potestatem habens, est quilibet Sacerdos in Ecclesia Catholica consecratus, & ordinatus. Vnde laici leuesq; hæreticorum Sacerdotes laicum tantum & pistorium materialem panem habent & dispensant.

Minif-

2. Minister vel dispensandi Eucharistiam potestatem habens, est pastor proprius sacerdos vel de eius licentia, aut ex privilegio, alius Sacerdos Catholicus, non excommunicatus, non Simoniacus.

3. Diaconus non potest communionem dare nisi in articulo necessitatis, & de licentia Episcopi, vel Pastoris, illis autem absentibus, etiam sine licentia, si sit extrema necessitas. Communicans alienum Parochianum sine licentia aut privilegio, nisi hoc faciat sub spe rati habitationis, peccat.

Administrans hoc Sacramentum cum conscientia peccati mortalis, sine contritione & confessione, vel saltem cum proposito confitendi, peccat mortaliter.

DE SUSCIPIENTIBVS

1. In suscipientibus requiritur vt probent seipfos, hoc est, vt post diligentem examinationem vitæ præteritæ, post contritionem & detestationem peccati, vitæq; melioris, propositum, etiam confessionem Sacramentalem, adhibeant, vt iubet Concil. Trident. Quod si vrgente necessitate, & nullo præsentem cui confiteri possit, Sacerdos celebrauerit, cum primum poterit, confiteatur.

Sess. 13.
cap. 7.

2. Requiritur vt communicaturus diiudicet corpus Domini, id est, vt discernat hunc cælestem cibum ab alijs profanis cibis, credens certo præsentem esse verum corpus & sanguinem Domini.

1. Cor. 11

3. Vt probet examinetq; se, an habeat pacem cum proximis. Matth 5.

Matt. 8.

4. Vt cogitet suam indignitatem, & dicat cum Centurione: Domine non sum dignus vt intres sub tectum meum, &c. Præter enim fidem, charitatemq; reuereri oportet hoc salutis nostræ vnicum pignus, & orationibus antè &

post

post communionem mentem ad diuinam bonitatem eleuare.

5. Requiritur etiam corporis præparatio vt sit ieiunus, lotus, honestè vestitus.

Hortandi etiam sunt coniuges, vt Dauidis exemplo veluti fratres & sorores castè ad tempus viuant ante susceptionem Eucharistiæ sicut pœnitentiæ tempore, de quo ait Propheta. Egrediatur Sponsus de cubili suo. Nam si id Paulus suadet fieri orationis causa, & Moyses cum lex esset danda mandat: Estote parati in diem tertiu, & ne appropinquetis vxoribus vestris. Exod. 19. Quanto magis succincti debent esse lumbi eorum, qui Paschalem ecclesiæ agnum Christum Iesum sunt sumpturi?

1 Reg. 21.

Ioel. 2.

1. Cor. 7.

QVI REPELLENDI.

1. Qui non possunt præ se ferre aut habere aliquam deuotionem erga hoc Sacramentum, cuiusmodi sunt Pueri, ante vsum rationis perpetuò amentes. Danda est Communio in mortis articulo, nisi timeatur periculum vomitus aut expuitionis, omnibus, qui in sanitate aut cum mentis essent compotes pœnitentiæ signa dedere.

2. Extra mortis periculum peccatoribus manifestis etiam si petant publicè, non est danda communio, quales sunt lenones, meretrices, publici vsurarij, post pœnitentiam autem priuatam possunt admitti ad Eucharistiam secretò non autem publicè, nisi post publicam pœnitentiam, propter scandalum. Nam manifesta delicta non sunt occultè corrigenda. Vnde sacerdos debet iniungere publicam pœnitentiam, vel publicare quod sint verè pœnitentes. Si vero sunt occulti peccatores, non potest publicè petentibus negari, ne prodatur crimè occultum fratris, nec enim Ecclesia de occultis iudicat:

3. Communicans scienter cum cōscientia peccati mortalis, peccat mortaliter tanquam sacrilegus & violator sacramenti.

MODVS

MODVS COMMVNICANDI

Solus sacerdos celebrans communicare debet sub vtraque specie, idque sub præcepto.

Non celebranti, nec dispensare, nec accipere licet sub vtraque specie, nec Sacerdoti nec Laico, sine peccato mortali.

Populus assiduis hortationibus secundum Ecclesie consilium à Pastoribus monendus est, vt hoc Sacramento frequentissime vtatur.

Si quotidianus est panis (inquit **Beatus Augustinus de verbis Domini**) cur post annum illum sumis? accipe quotidie, quod quotidie tibi prodest.

DE VIGILI SANCTISSIMAE EVCCHARISTIAE
CONSERVATIONE.

STUDEANT Parochi consecratis Sacrosanctæ Eucharistiæ particulas, pro infirmis semper in promptu habere, quas in eminentiore & bene munito loco cum perpetuo lumine asservari procurent. Non autem easdem diutius seruent, ne ex diurnitate putrescant, sed post mensem unum aut (vt longissimum) alterum, veteres particulas in celebratione Missæ reuerenter sumant, & recens consecratis alias reponant. Et si per incuriam consecratæ hostiæ putrescant, aut si per vomitum sumptæ eijcerentur, quatenus sine periculo iterati vomitus fieri potest, nihilominus reuerenter sumatur, si vero præ horrore sumi nequeant, cum alijs reliquijs honorificè recondantur.

